

Nota van B&W

Portefeuille J. Nieuwenburg
Auteur I. Verhoeff
Telefoon 023 – 511 36 58
E-mail: i.verhoeff@haarlem.nl
SO/VT/2007/1917
Te kopiëren: A en B
B & W-vergadering van 22 mei 2007

Onderwerp

Verlenen vrijstelling en bouwvergunning t.b.v. Schoterbrug

Bestuurlijke context

Er is een aanvraag om bouwvergunning ingediend voor het bouwen van een brug, plaatselijk bekend als de Schoterbrug, over het Spaarne, ter hoogte van de jachthaven. Het bouwplan is in strijd met de ter plaatse vigerende bestemmingsplannen. Het bouwplan is daarom tevens aangemerkt als een verzoek om vrijstelling van het bestemmingsplan en er is een vrijstellingsprocedure gevoerd. Op 26 maart 2007 hebben wij besloten in principe medewerking te verlenen aan het verzoek om vrijstelling.

Voor de afronding van het besluitvormingstraject is een definitieve beslissing omtrent het verzoek om vrijstelling noodzakelijk. Daarnaast dient een beslissing omtrent de aanvraag om bouwvergunning te worden genomen.

Afronding vrijstellingsprocedure

De aanvraag voor de verklaring van geen bezwaar is nog in behandeling bij Gedeputeerde Staten van Noord-Holland. Zodra de benodigde verklaring wordt afgegeven, is ons college bereid medewerking te verlenen aan het verlenen van vrijstellingen van de bestemmingsplannen ten behoeve van het bouwen van de Schoterbrug.

Beslissing op de aanvraag om bouwvergunning

Voor de bouw van de brug zelf is naast de verlening van de vrijstelling ook nog een bouwvergunning noodzakelijk. De Commissie Welstand en Monumenten heeft negatief geadviseerd. Dit advies is als bijlage A bij deze nota gevoegd. Ons college is echter van mening dat de bouwvergunning niettemin moet worden verleend, waarbij wij voor een overzicht van onze redenen hiervoor verwijzen naar bijlage B.

B&W-besluit:

1. Het college verleent vrijstelling van de geldende bestemmingsplannen ten behoeve van het bouwen van de Schoterbrug;
2. Het college verleent aansluitend, gelezen het negatief advies van de Commissie Welstand en Monumenten, niettemin bouwvergunning ten behoeve van het bouwvergunningplichtige gedeelte voor de bouw van de Schoterbrug;
3. Het college mandateert het hoofd van SO/VT/Beschikkingen om de vrijstelling en de bouwvergunning nader administratief af te handelen en te ondertekenen;
4. Het besluit heeft geen financiële consequenties;
5. De betrokkenen ontvangen binnen een week na besluitvorming informatie over dit besluit;
6. De commissie Ontwikkeling ontvangt het besluit van het college ter informatie.

Commissie Welstand Monumenten

Retouradres Postbus 741, 2003 RS Haarlem

College van Burgemeester en Wethouders
p/a Sector SO
Afdeling Vergunningen en Toezicht
Bureau Beschikkingen

Uw brief d.d./kenmerk
Datum
Ons kenmerk
Contactpersoon
Doorkiesnummer
Onderwerp

27 maart 2007

R. Algra
511.3777

Sparndamseweg, plaatsen van een brug. (06/0925)

Op 13 maart jl is bovengenoemde aanvraag voor een bouwvergunning ter beoordeling voorgelegd aan de commissie welstand monumenten

Op basis van de dor de raad vastgestelde welstandsnota constateert de commissie dat de beoogde brug gesitueerd wordt in een gebied waar het hoogste kwaliteitsniveau van welstandsbeoordeling van toepassing is verklaard

Ook wordt aan de hand van de welstandsnota vastgesteld dat in situaties waar gebiedsgerichte en objectgerichte welstandscriteria niet toereikend zijn, teruggegrepen kan worden op de in de nota genoemde algemene welstandscriteria. Die liggen ten grondslag aan elke planbeoordeling en richten zich op zeggingskracht en vakmanschap van het architectonisch ontwerp.

De commissie overweegt verder dat volgens vaste jurisprudentie onder redelijke eisen van welstand moet worden verstaan een binnen de gegeven ruimtelijke context aanvaardbaar niveau van esthetische kwaliteit en dat het begrip "redelijk" Nadrukkelijk niet bedoeld is het hoogst mogelijke niveau van architectonische kwaliteit af te dwingen.

Hiermee rekening houdend meent de commissie dat het goed mogelijk moet zijn om binnen de gegeven ruimtelijke en juridische context aan de hand van één der acht door de architect van de brug ontworpen tussenvarianten, het ontwerp alsnog in overeenstemming te brengen met een minimaal aanvaardbaar niveau van esthetische kwaliteit.

De commissie betreft in haar overwegingen echter ook dat opdrachtgever in haar rol als overheidsorgaan een bijzondere verantwoordelijkheid toekomt ten aanzien van de kwaliteit van de openbare ruimte. In het bijzonder zij verwezen naar het coalitieprogramma 2006-2010: "Haarlem, de stad ontwikkelt zich door" waar wordt vermeld dat het gemeentebestuur inzet op verbetering van de kwaliteit van de openbare ruimte en voorts dat de commissie vanuit haar wettelijke aak als onafhankelijk adviesorgaan niet kan opereren als aanhangwagen van de kennelijk

rigide regelgeving rond de Europese aanbesteding en dat dit redelijkerwijs ook niet van haar mag worden verwacht.

Dit alles in overweging nemend, komt de commissie tot de volgende bevindingen.
Relatie tussen vorm, gebruik en constructie.

Van een plan dat voldoet aan de redelijke eisen van welstand mag worden verwacht dat de gekozen vormgeving haar eigen samenhang en logica heeft.

Het ter beoordeling voorgelegde plan toont in haar uiterlijke verschijningsvorm noch de kenmerkende karakteristiek van een heldere, strakke, geometrische in constructieve logica vormgegeven brug, noch de kenmerken van een klassieke stadsbrug met een in functioneel metselwerk, voorzien van rollagen, ingemetseld reliëf en natuurstenen accenten, opgetrokken steunpunten en aanlandingen bedekt met een ten opzichte van de aan- en afvoerwegen, afwijkend straatprofiel.

Relatie tussen bouwwerk en omgeving

Van een plan dat voldoet aan de redelijke eisen van welstand mag worden verwacht dat het een positieve bijdrage levert aan de kwaliteit van de openbare en landschappelijke ruimte, waarbij hogere eisen gelden al naar gelang de openbare betekenis van het plan zelf en de kwaliteit van de openbare omgeving.

Het relatief grote aantal stalen buispalen in combinatie met de in wezen uitsluitend als decoratief omhulsel fungerende gemetselde bastions, doen afbreuk aan de authenticiteit, helderheid en samenhang van het plan, waardoor het de vooraf het water gebruikelijke vanzelfsprekendheid van een sterk aanwezige horizontale werking ontbeert.

Betekenis van de sociaal-culturele context.

Van een plan dat voldoet aan de redelijke eisen van welstand mag worden verwacht dat verwijzingen en associaties zorgvuldig gebruikt en uitgewerkt worden.

Het ter beoordeling voorgelegde plan toont echter een verhaspeling van typologieën tussen wat enerzijds een aanzet is tot een strak vormgegeven constructieve brug en anderzijds een klassieke stadsbrug. Hierdoor schiet het ontwerp tekort in begrijpelijkheid en afleesbaarheid die een juiste interpretatie van de aard en ontstaansperiode in de weg staat.

Evenwicht tussen helderheid ontwerp en materiaal- en kleurgebruik.

Van een plan dat voldoet aan de redelijke eisen van welstand mag worden verwacht dat structuur is aangebracht in het beeld en dat karakter en vormgeving van het ontwerp ondersteund worden door het gekozen materiaalgebruik.

Het ter beoordeling voorgelegde plan laat echter een zodanige diversiteit van materiaalgebruik zien dat daarmee afbreuk gedaan wordt aan de helderheid, samenhang en zeggingskracht van het ontwerp.

Op grond van het voorgaande is de commissie van oordeel dat het ontwerp in haar huidige opzet niet voldoet aan de redelijke eisen van welstand, zowel op zichzelf als in verband met de omgeving en adviseert daarom negatief over het plan.

Commissie Welstand Monumenten
Namens dezen,

De secretaris

1 **Afwijken van welstandadvies**

2

3 De Welstandscommissie is van oordeel dat “het ontwerp van de brug in haar huidige
4 opzet niet voldoet aan de redelijke eisen van welstand en adviseert daarom negatief”.

5 De Welstandscommissie heeft, als wettelijk adviseur, een adviserende, signalerende
6 en ondersteunende rol ten behoeve van de besluitvorming door het College.

7 De wettelijke beslissingsbevoegdheid ten aanzien van het verlenen van bouwvergun-
8 ning berust echter geheel bij het College. Het College zal zich derhalve steeds een
9 eigen oordeel over de welstandsaspecten van een bouwplan moeten vormen.

10

11 Uitgangspunten daarbij zijn dat welstandsaspecten beoordeeld dienen te worden in het
12 kader van integraal beleid en dat ruimtelijke-kwaliteitszorg een gezamenlijke verant-
13 woordelijkheid is van alle betrokken partijen, waarbij de primaire verantwoordelijk-
14 heid berust bij burgers, opdrachtgevers en ontwerpers (zie ook MvT Kamerstukken II
15 1998/99, 26734 nr. 3).

16

17 Het College heeft de discretionaire bevoegdheid om van het negatieve advies af te
18 wijken, mits deugdelijk gemotiveerd, indien bijvoorbeeld economische, financiële of
19 maatschappelijke belangen dat wenselijk maken (artikel 41 lid 1 onder d Woningwet).
20 Daarnaast is het College eveneens bevoegd om van het negatieve advies af te wijken,
21 mits eveneens deugdelijk gemotiveerd, indien het College het op welstandsgronden
22 niet eens is met het advies van de Welstandscommissie.

23

24 Beide gevallen doen zich hier voor.

25 Gebruikmakend van zijn discretionaire bevoegdheid daartoe, wijkt het College af van
26 het advies en overweegt daartoe onder meer het navolgende:

27

28 Na jarenlange voorbereiding en na het voeren van een uitvoerige, sterk gereguleerde,
29 Europese aanbestedingsprocedure op basis van construct en design, heeft de gemeen-
30 teraad het geselecteerde/winnende plan voor de brug geaccepteerd en vastgesteld op
31 21.12.2005 en is op 22.12.2005 de ontwikkelings- en realisatieovereenkomst tussen de
32 gemeente en de ontwikkelaar totstandgekomen.

33 In de beoordelingsmatrix bij de aanbesteding zijn de financiële aspecten meegenomen
34 voor 60% en de kwaliteit, waaronder de beeldkwaliteit en de stedenbouwkundige in-
35 passing in de omgeving, voor 20%.

36 In het kader van de aanbesteding zijn randvoorwaarden voor de brug gesteld en dien-
37 de, bij wijze van prijsvraag, een schetsontwerp te worden geleverd.

38

39 De selectiecommissie, formeel het College, is ten aanzien van de kwaliteit geadvi-
40 seerd door een commissie, waarin onder meer zitting hadden: de stadsarchitect, een
41 landschapsarchitect en een stedenbouwkundige, die het geselecteerde/winnende schets-
42 ontwerp, dat nadien ook door de gemeenteraad is geaccepteerd, onder meer hebben
43 beoordeeld op doorzicht, transparantie en inpassing in de omgeving. Juist over deze
44 aspecten oordeelt de Welstandscommissie thans negatief en oordeelt zij dat het ont-

45 werp niet voldoet aan redelijke eisen van welstand. De Welstandscommissie neemt in
46 haar advies het standpunt in dat het ontwerp, met inachtneming van de aspecten die de
47 Welstandscommissie noemt, met beperkte middelen alsnog zodanig kan worden aan-
48 gepast dat het voldoet aan de redelijke eisen van welstand, waartoe, naar de mening
49 van de Welstandscommissie slechts eenvoudig te realiseren aanpassingen nodig zou-
50 den zijn.

51 Het College wil dit krachtig tegenspreken.

52

53 In verband met de aspecten doorzicht en veiligheid op het water is, in goed overleg
54 met de ontwikkelaar, het aantal pilaren per pijler zoals voorkomend in het oorspronke-
55 lijke ontwerp (dat door de selectiecommissie en de gemeenteraad als resultaat van de
56 Europese aanbesteding is geaccepteerd) in het voorliggende ontwerp reeds terugge-
57 bracht. De Welstandscommissie wenst dit aantal nog verder te zien teruggebracht.

58 Een verdere aanpassing (ook al zou die op het oog gekwalificeerd moeten worden als
59 een aanpassing van niet ingrijpende aard ten opzichte van het voorliggende ontwerp)
60 zal echter leiden tot een zodanige wijziging van de brug dat in relatie tot het destijds
61 geaccepteerde ontwerp, zowel constructief als qua verschijningsvorm niet meer ge-
62 sproken kan worden van: dezelfde brug, maar gesproken moet worden van: een geheel
63 andere brug.

64

65 Aanpassingen als door de Welstandscommissie geadviseerd, brengen alsdan met zich
66 mee dat enerzijds de (directe) kosten onaanvaardbaar zullen stijgen en anderzijds dat
67 niet kan worden uitgesloten dat de Europese aanbesteding daarmee kwetsief wordt,
68 hetgeen alsdan met zodanig grote financiële consequenties gepaard zal gaan dat de
69 omvang daarvan nauwelijks valt te overzien.

70 Daarbij komt tevens dat alsdan het project zelf in gevaar komt en dat minst genomen
71 daarin vertragingen zullen optreden van zodanige duur dat die, gezien het grote maat-
72 schappelijke belang van de brug, niet acceptabel zijn.

73 Het College acht noch het één, noch het ander verantwoord.

74

75 Het College benadrukt in dit verband tevens en andermaal het grote maatschappelijk
76 belang, waarvoor het College mede de verantwoordelijkheid draagt:

77

78 De brug is voor de stad van groot belang vanuit meerdere maatschappelijke perspec-
79 tieven:

80

- 81 a. Verkeersafwikkeling, weg en water
- 82 b. Economische ontwikkeling en werkgelegenheid
- 83 c. Recreatief belang
- 84 d. Volksgezondheids en milieubelang
- 85 e. Volkshuisvestelijk belang

86

87 Ad a. Verkeersafwikkeling, weg en water

88 In het Haarlemse verkeers- en vervoerplan is sprake van een integrale benadering van
 89 de verkeersproblematiek in de stad. Daarbij is aandacht besteed aan de verschillende
 90 verkeersstromen van zowel autobewegingen, fietsverkeer, voetgangers en openbaar
 91 vervoer. Hierbij is onder meer aangegeven, dat het verstandig is om het doorgaande
 92 autoverkeer zoveel mogelijk naar de randen van de stad te brengen, zodat de woon-
 93 wijken optimaal worden ontlast. De realisatie van de Schoterbrug als schakel in de
 94 Oostweg speelt hierbij een belangrijke rol.

95 In de spijtstijden is de capaciteit van de huidige Spaarndamseweg ter hoogte van de
 96 Waarderbrug te beperkt en is de iets zuidelijker gelegen Prinsenbrug ontoereikend om
 97 alle verkeersstromen af te wikkelen. Bij het gereed komen van de Schoterbrug en
 98 Oostweg, wordt de Spaarndamseweg ontlast. De Waarderbrug kan haar functie voor
 99 autoverkeer verliezen, waardoor de wachtrijen hier verdwijnen. Het aantal auto's bij
 100 de Prinsenbrug daalt hierdoor dermate, dat ook hier de wachtrijen verminderen en een
 101 gewenste afslag ter voorkoming van onnodig omrijden richting centrum, kan worden
 102 gerealiseerd.

103 Het vrachtvervoer over water kan de nieuwe Schoterbrug ongehinderd passeren door
 104 de grote doorvaarthoogte. Alleen voor de zeilschepen met staande mast zal de brug
 105 moeten worden geopend. Dit betekent dat weg en waterverkeer veel minder op elkaar
 106 zullen moeten wachten.

107

108 Ad b. Economische ontwikkeling en werkgelegenheid

109 De Waarderderpolder, het grootste werkgelegenheidsgebied van Haarlem, wordt door
 110 het Spaarne gescheiden van de woongebieden in het westen. De Waarderbrug is nu de
 111 belangrijkste schakel, aangevuld met de Prinsenbrug. Deze laatste vervult een grotere
 112 rol voor het verkeer uit het centrum, dan voor Haarlem-noord. In het zuiden en aan de
 113 zuidoostzijde bevinden zich de beide andere auto-ontsluitingen van dit regionale
 114 werkgelegenheidsgebied.

115 Voor de werkers en het overig zakelijk verkeer komende naar Haarlem vanuit het oos-
 116 ten, zuiden en westen, verandert er door de komst van de brug weinig. Het overgrote
 117 deel van de werkers van buiten Haarlem komt uit deze richting. Voor de inwoners van
 118 Haarlem-noord en Velsbroek komt er een nieuwe verbinding, die de te smalle, lage
 119 Waarderbrug vervangt. Deze laatste kan ter plaatse niet worden verbreed. Het laatste te
 120 ontwikkelen deel van de Waarderpolder wordt met 14 ha nu herontwikkeld. Als deze
 121 grond wordt uitgegeven, levert dit ruim 1100 nieuwe arbeidsplaatsen op. Bij de vesti-
 122 gingsfactoren waar bedrijven naar kijken, is de fysieke bereikbaarheid een belangrijk
 123 gegeven. Daarom wordt de grote stroom forensen en zakelijk verkeer aan de zuid-
 124 oostzijde gefaciliteerd, maar is ook verbetering in de verbinding naar Haarlem-noord
 125 nodig. De omrijroute via de Waarderbrug voldoet niet in dit kader.

126 Tevens wordt voor bewoners van Haarlem-noord de fietsafstand voor een groot deel

127 van de Waarderpolder niet alleen korter, maar vooral ook veiliger. Het aantal fietsers
128 zal daardoor toenemen.

129

130 Ad c Recreatief belang

131 Het recreatiegebied Spaarnwoude is voor een groot deel gesitueerd op de oostelijke
132 Spaarneoever. De Haarlemmers waar dit gebied voor is bedoeld, wonen grotendeels
133 aan de westzijde van het Spaarne. Naast de verbetering van de bereikbaarheid van het
134 recreatiegebied (zowel het bestaande als het nieuw te openen deel) kan na opening van
135 de Schoterbrug, ook de Spaarndamseweg worden heringericht met o.a. extra verblijfs-
136 ruimte aan het water.

137

138 Ad d Volksgezondheids en milieubelang

139 Wonen aan de Spaarndamseweg is nu niet bevorderlijk voor de gezondheid. Tijdens
140 de veelvuldige wachtrijen ter hoogte van de Waarderbrug, worden de grenswaarden
141 van fijnstof en uitlaatgassen gevaarlijk dicht genaderd en soms overschreden. Door de
142 komst van de brug neemt het autoverkeer op deze route aanzienlijk af en verdwijnen
143 de wachtrijen ter plaatse van de huidige brug. De nieuwe brug kent veel minder
144 wachtrijen, door de gekozen locatie, de hoge uitvoering (waardoor de brug veel min-
145 der vaak open gaat) en het ontwerp (ruime in- en uitvoegstroken en stroomlijning).

146

147 Ad e Volkshuisvestelijk belang

148 Doordat het aantal autobewegingen sterk afneemt en daardoor de uitstoot van uitlaat-
149 gassen en fijn stof afnemen, kunnen er op een aantal herontwikkelingslocaties wonin-
150 gen worden gebouwd. Deze woningen zijn in Haarlem hard nodig om de nog immer
151 bestaande woningtekorten terug te dringen. Deze zullen voor de broodnodige door-
152 stroming zorgen, waardoor per saldo een aanzienlijke toevoeging van betaalbare wo-
153 ningen aan de woningvoorraad van Haarlem kan plaatsvinden.

154 Het vasthouden van de inwoners van Haarlem is nodig om het bestaande voorzienin-
155 genniveau te kunnen handhaven, passend bij een regionaal centrum.

156

157 Naast de financiële consequenties, de aanbestedingsperikelen en het maatschappelijk
158 belang, is het College van oordeel dat het ook op welstandsgronden van het advies van
159 de Welstandscommissie moet afwijken.

160

161 Het College onderkent en waardeert de vakdeskundigheid van de Welstandscommis-
162 sie. Het College is echter van mening dat zowel het eerder door de selectiecommissie
163 vakmatig beoordeelde en geselecteerde ontwerp, geaccepteerd door de gemeenteraad,
164 alsook het thans voorliggende ontwerp, past binnen de redelijke eisen van welstand.
165 Het College voelt zich hierin gesterkt door de vele positieve reacties op het ontwerp,
166 ook van aanvankelijke critici, en het feit dat het draagvlak onder de bevolking sedert
167 de presentatie van het ontwerp sterk is toegenomen.

168 Het College heeft er van afgezien om ten aanzien van het voorliggende ontwerp een
169 second opinion in te winnen, enerzijds in verband met het feit dat de door de Wel-
170 standscommissie geadviseerde aanpassingen tot onaanvaardbare financiële en maat-
171 schappelijke consequenties leiden en anderzijds omdat de Provinciale Welstands-
172 commissie, aan wie in voorkomend geval om een second opinion kon worden ge-
173 vraagd, niet meer in functie is.

174

175 Het College is op grond van bovenstaande van oordeel dat het in redelijkheid tot het
176 besluit heeft kunnen komen om af te wijken van het advies.

177